

Rabbinic Thought and Theology

Theodicy and the Problem of Evil

I. Introduction

<p>1. Psalms 92:7-8 The senseless man does not know, fools do not understand, that though the wicked spring up like grass and all evildoers flourish, they will be forever destroyed.</p>	<p>1. תהלים פרק צב: ז-ח אִישׁ בְּעֵר לֹא יָדַע וְכֹסֵיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן לְהִשָּׁמְדָם עַד יָדֵי עַד:</p>
<p>2. M. Avot 4:15 Rabbi Yannai used to say: It is not in our power to explain the well-being of the wicked or the sorrows of the righteous.</p>	<p>2. משנה מסכת אבות פרק ד: טו רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים</p>

II. The Justice of Evil

A. Measure for Measure – Middah K'Negged Middah

<p>3. M. Sotah 1:7-9 A person is treated according to his own behavior. She [the Sota woman] dressed for sin, and she became uncovered. She revealed herself for sin, so God revealed her sin. She sinned with her thigh, and then her belly, therefore her thigh is hit first, and then her belly...</p> <p>Samson followed his eyes [by taking the Philistine woman], and so the Philistines put out his eyes ... Absalom took pride in his hair, and so he was hung by his hair... Since he came to his father's 10 concubines, 10 spears were thrust into him ... Since he stole three hearts – the heart of his father, the heart of the court, and the heart of the Israel ... so he was in his heart with three sticks.</p> <p>This rule applies for good [rewards] as well. Miriam waited for Moses for one hour, and so Israel waited for her for 7 days. Joseph, the greatest of the brothers buried his father, and so Moses, the greatest of Israel, took it upon himself to bring up Joseph's bones...</p>	<p>3. משנה סוטה פרק א: ז-ט במדה שאדם מודד בה מודדין לו היא קשטה את עצמה לעבירה המקום ניולה היא גלתה את עצמה לעבירה המקום גלה עליה בירך התחילה בעבירה תחלה ואחר כך הבטן לפיכך תלקה הירך תחלה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט:</p> <p>שמשון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמר (שופטים ט"ז) ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו ולפי שבא על עשר פילגשי אביו לפיכך נתנו בו עשר לונביות שנאמר (שמואל ב' י"ח) ויסבו עשרה אנשים נושאי כלי יואב ולפי שגנב שלשה לבבות לב אביו ולב בית דין ולב ישראל שנאמר (שם ט"ו) ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל לפיכך נתקעו בו שלשה שבטים שנאמר (שם י"ח) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום:</p> <p>וכן לענין הטובה מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר (שמות א' /ב/) ותצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה ישראל שבעה ימים במדבר שנאמר (במדבר י"ג /ב/) והעם לא נסע עד האסף מרים יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר (בראשית ג) ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב גם פרשים מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה משה זכה בעצמות יוסף...</p>
<p>4. M. Avot 2:6 He [Rabban Gamliel] one saw a skull floating on the water. He said to it, because you drowned another, so too you were drowned, and ultimately those who drowned you will themselves be drowned.</p>	<p>4. משנה אבות ב משנה ו אף הוא ראה גולגלת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוד וסוף מטיפיך יטופון:</p>

<p>5. M. Avot 5:8-9 There are seven types of punishments for seven types of sins: 1. If some tithed and some do not, a famine of drought comes such that some will be hungry, and others will not. 2. If everyone does not tithe, then a famine of both armed robbers and drought will come. 3. If they also did not take <i>halla</i>, then a destructive drought will come. 4. Pestilence comes to the world for people who deserve the death penalty, but were not given over to the court, and for misuse of sabbatical produce. 5. The sword comes to the world for the delay of justice, the perversion of justice, and for teaching Torah in opposition to Jewish law. 6. Wild beasts come to the world for meaningless oaths and for the desecration of God's name. 7. Exile comes to the world for idolatry, licentiousness, murder, and for not observing the sabbatical years.</p> <p>At four periods pestilence increases: In the fourth year and the seventh year and in the year after the seventh year, and at the end of the Feast of Tabernacles every year. "In the fourth year"--because of neglect of the Poorman's Tithe in the third year (Deuteronomy 14:28-30). "In the seventh year"--because of neglect of the Poorman's Tithe in the sixth year. "In the year after the seventh year"--because of transgressing the Torahs of the seventh year produce. "At the end of the Feast of Tabernacles every year"--because of robbing the poor of the harvest gifts that are their due.</p>	<p>5. משנה מסכת אבות פרק ה:ח-ט שבעה מיני פורעניות באין לעולם על שבעה גופי עבירה מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין רעב של בצורת באה מקצתן רעבים ומקצתן שבעים גמרו שלא לעשר רעב של מהומה ושל בצורת באה ושלא ליטול את החלה רעב של כליה באה דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין ועל פירות שביעית חרב בא לעולם על ענוי הדין ועל עוות הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה: חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא ועל חלול השם גלות בא לעולם על עובדי עבודה זרה ועל גלוי עריות ועל שפיכת דמים ועל השמטת הארץ</p> <p>בארבעה פרקים הדבר מתרבה ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית בשביעית מפני מעשר עני שבששית ובמוצאי שביעית מפני פירות שביעית ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה מפני גזל מתנות עניים:</p>
--	---

B. General Atonement / Punishment

<p>6. B. Sanhedrin 37b But the law of the four modes of execution was not abolished: He who is worthy of stoning either falls from the roof, or is trampled to death by a wild beast; he who merits burning either falls into the fire or is bitten by a serpent; he who is worthy of decapitation is either delivered to the [gentile] Government or brigands attack him; he who is worthy of strangulation is either drowned in a river or dies of suffocation...</p>	<p>6. תלמוד בבלי סנהדרין לז:ב דין ארבע מיתות לא בטלו. מי שנתחייב סקילה - או נופל מן הגג, או חיה דורסתו. מי שנתחייב שריפה - או נופל בדליקה, או נחש מכישו. מי שנתחייב הריגה - או נמסר למלכות, או ליסטיין באין עליו. מי שנתחייב חנק - או טובע בנהר, או מת בסרוכני.</p>
<p>7. B. Hullin 7b R. Hanina said, "No man bruises his finger on earth unless it was decreed against him by heaven. For it is written 'The salvation of the righteous comes from the LORD; he is their stronghold in time of trouble.' (Tehillim 37:39) and 'A man's steps are directed by the LORD. How then can anyone understand his own way?' (Mishlei 20:14)"</p> <p>R. Elazar said, "The blood of a bruise atones like a burnt offering."</p> <p>Rava said, "it is only the blood of a second bruising of the thumb atones, and only if he was about to perform a commandment."</p>	<p>7. תלמוד בבלי חולין דף ז:ב ואמר ר' חנינא: אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אי"כ מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר: +תהלים ל"ז+ מה' מצעדי גבר כוננו, +משלי כ"ז+ ואדם מה יבין דרכו.</p> <p>א"ר אלעזר: דם ניקוף מרצה כדס עולה.</p> <p>אמר רבא: בגודל ימין ובניקוף שני, והוא דקאזיל לדבר מצוה.</p>
<p>8. B. Ketuvot 30a-b [But] are cold and heat by the hand of heaven? Is it not taught: Everything is 'by the hand of heaven' except cold and heat, for it is said: 'Cold and heat are in the way of the froward; he that</p>	<p>8. תלמוד בבלי כתובות ל:א-ב והתניא: הכל בידי שמים, חוץ מצנינים פחים, שנאמר: +משלי כ"ב+ צינים פחים בדרך עיקש שומר נפשו ירחק מהם! ותו, אריא וגנבי בידי אדם נינהו?</p>

<p>keepeth his soul holdeth himself far from them'? Further, are lions and thieves 'by the hand of man'? Did not R. Joseph say. and R. Hiyya teach: Since the day of the destruction of the Temple, although the Sanhedrin ceased, the four forms of capital punishment have not ceased? 'They have not ceased,' [you say]? Surely they have ceased! But [say] the judgment of the four forms of capital punishment has not ceased. He who would have been sentenced to stoning, either falls down from the roof or a wild beast treads him down. He who would have been sentenced to burning, either falls into a fire or a serpent bites him. He who would have been sentenced to decapitation, is either delivered to the government or robbers come upon him. He who would have been sentenced to strangulation, is either drowned in the river or dies from suffocation. But reverse it: Lions and thieves are 'by the hand of heaven', and cold and heat are 'by the hand of man'.</p>	<p>והאמר רב יוסף, וכן תני רבי חייא: מיום שחרב בית המקדש, אף על פי שבטלו סנהדרין, ארבע מיתות לא בטלו; לא בטלו? הא בטלו להו! אלא, דין ארבע מיתות לא בטלו, מי שנתחייב סקילה - או נופל מן הגג או חיה דורסתו, ומי שנתחייב שריפה - או נופל בדליקה או נחש מכישו, ומי שנתחייב הריגה - או נמסר למלכות או ליסטים באין עליו, ומי שנתחייב חנק - או טובע בנהר או מת בסרונכי! אלא איפוך: אריא וגנבי בידי שמים, צינים ופחים בידי אדם.</p>
<p>9. B. Shabbat 55a R. Ammi said: There is no death without sin and there is no suffering without iniquity. There is no death without sin, for it is written, "The soul that sinneth, it shall die; the son shall not bear the iniquity of the father with him, neither shall the father bear the iniquity of the son with him; the righteousness of the righteous shall be upon him, and the wickedness of the wicked shall be upon him."(Ez 18:20) There is no suffering without iniquity for it is written, "Then will I visit their transgression with the rod, and their iniquity with strokes."(Ps. 89:33)</p>	<p>9. תלמוד בבלי שבת דף נה:א אמר רב אמאי: אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון. אין מיתה בלא חטא - דכתיב +יחזקאל יח+ הנפש החטאת היא תמות בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן, צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת הרשע עליו תהיה וגו'. אין יסורין בלא עון דכתיב +תהלים פט+ ופקדתי בשבט פשעם ובגנבים עונם.</p>
<p>10. B. Horayot 10b R. Nahman b. Hisda made the following exposition: What is meant by the Scriptural text: There is a vanity which is done upon the earth: [That there are righteous men, unto whom it happeneth according to the work of the wicked; again there are wicked men to whom it happeneth] etc? Happy are the righteous men unto whom it happeneth in this world according to the work of the wicked in the world to come; woe to the wicked men to whom it happeneth in this world according to the work of the righteous in the world to come. Said Rava: Would the righteous, then, if they enjoyed both worlds find it so distasteful? — But, said Rava, happy are the righteous men unto whom it happeneth in this world according to the work of the wicked in this world; woe to the wicked men unto whom it happeneth in this world according to the work of the righteous in this world</p>	<p>10. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף י עמוד ב דרש רב נחמן בר רב חסדא, מאי דכתיב: +קהלת ח+ יש הבל אשר נעשה על הארץ וגו'? אשריהם לצדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים של עולם הבא בעולם הזה, או להם לרשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים של עולם הבא בעולם הזה.</p>

C. Vicarious Atonement / Punishment for Someone Else's Sin

<p>11. B. Yevamot 105a There was a family in Jerusalem whose members died at eighteen. They came and told to R. Yohanan B. Zakkai. He said, maybe you are of the family of Eli to whom it was said, "and the increase of your family will does as young men." Go and study Torah and you may live. They went and studied torah, and they lived.</p>	<p>11. תלמוד בבלי יבמות קה:א ת"ר: משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתים כבן שמונה עשרה שנה, באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי. אמר להם: שמא ממשפחת עלי אתם? שנא: +שמואל א' ב'+ וכל מרבית ביתך ימותו אנשים, לכו ועסקו בתורה ותחיו, הלכו ועסקו בתורה וחיו</p>
<p>12. B. Berachot 7a The Master said above: "The righteous man who prospers is a righteous man son of a righteous man; the righteous man who is in adversity is a righteous man son of a wicked man". But this is</p>	<p>12. תלמוד בבלי ברכות ז:א אמר מר: צדיק וטוב לו - צדיק בן צדיק, צדיק ורע לו - צדיק בן רשע. איני? והא כתיב: +שמות ל"ד+ פקד עון אבות על בנים, וכתוב: +דברים כ"ד+ ובנים לא</p>

<p>not so! For, lo, one verse says: Visiting the iniquity of the fathers upon the children, and another verse says: Neither shall the children be put to death for the fathers. And a contradiction was pointed out between these two verses, and the answer was given that there is no contradiction. The one verse deals with children who continue in the same course as their fathers, and the other verse with children who do not continue in the course of their fathers! — [You must] therefore [say that] the Lord said thus to Moses: A righteous man who prospers is a perfectly righteous man; the righteous man who is in adversity is not a perfectly righteous man. The wicked man who prospers is not a perfectly wicked man; the wicked man who is in adversity is a perfectly wicked man. Now this [saying of R. Johanan] is in opposition to the saying of R. Meir. For R. Meir said: only two [requests] were granted to him, and one was not granted to him. For it is said: And I will be gracious to whom I will be gracious, although he may not deserve it, And I will show mercy on whom I will show mercy, although he may not deserve it.</p>	<p>יומתו על אבות ורמינן קראי אהדדי ומשנינן: לא קשיא, הא - כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, הא - כשאין אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם! אלא, הכי קאמר ליה: צדיק וטוב לו - צדיק גמור, צדיק ורע לו - צדיק שאינו גמור, רשע וטוב לו - רשע שאינו גמור, רשע ורע לו - רשע גמור. ופליגא דרבי מאיר, דאמר רבי מאיר: שתיים נתנו לו ואחת לא נתנו לו, שנאמר: + שמות ל"ג+ וחנתי את אשר אחן - אף על פי שאינו הגון, - ורחמתי את אשר ארחם - אף על פי שאינו הגון. + שמות ל"ג+ ויאמר לא תוכל לראות את פני, תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה, כך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: כשרציתי לא רצית, עכשיו שאתה רוצה - איני רוצה. ופליגא דרבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן; דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, בשכר שלש זכה לשלש: בשכר + שמות ג' + ויסתר משה פניו - זכה לקלסתר פנים. בשכר כי ירא - זכה + שמות ל"ד + לוייראו מגשת אליו, בשכר מהביט - זכה + במדבר י"ב + לותמנת ה' ביט.</p>
<p>13. B. Moed Katan 28a R. Ammi said: Why is the account of the death of Miriam placed next to the laws of the red heifer? To inform you that even as the red heifer afforded atonement, so does the death of the righteous afford atonement. R. Elazar said: Why is the account of Aaron's death closely followed by the laws of the disposal of the priestly garments? To inform you that just as the priest's garments were means to effect atonement, so is the death of the righteous afford atonement.</p>	<p>13. תלמוד בבלי מועד קטן דף כח:א אמר רבי אמי: למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה - לומר לך: מה פרה אדומה מכפרת - אף מיתתן של צדיקים מכפרת. אמר רבי אלעזר: למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה? - מה בגדי כהונה מכפרין - אף מיתתן של צדיקים מכפרת.</p>
<p>14. B. Sanhedrin 39a A certain Min said to R. Abbahu: 'Your God is a jester, for He said to Ezekiel. Lie down on thy left side, and it is also written, Lie on thy right side.' [Just then] a disciple came and asked him: 'What is the reason for the Sabbatical year?' 'Now,' said R. Abbahu, 'I shall give you an answer which will suit you both equally. The Holy One, blessed be He, said to Israel, Sow your seed six years but omit the seventh, that ye may know that the earth is mine They, however, did not do so, but sinned and were exiled. Now, it is the universal practice that a king of flesh and blood against whom his subjects have rebelled, if he be cruel, kills them all; if merciful, he slays half of them; but if he is exceptionally merciful, he only chastises the great ones. So also, the Holy One, blessed be He, afflicted Ezekiel in order to cleanse Israel from their iniquities.'</p>	<p>14. תלמוד בבלי סנהדרין לט:א אמר ליה ההוא מינא לרבי אבהו: אלהיכם גחכן הוא דקאמר ליה ליחזקאל + יחזקאל ד' + שכב על צדך השמאלי וכתוב + יחזקאל ד' + ושכבת על צדך הימני. אתא ההוא תלמידא, אמר ליה: מאי טעמא דשביעתא? - אמר ליה: השתא אמינא לכו מילתא דשויא לתרוייהו. אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: זרעו שש והשמיטו שבע, כדי שתדעו שהארץ שלי היא, והן לא עשו כן, אלא חטאו וגלו, מנהגו של עולם, מלך בשר ודם שסרחה עליו מדינה, אם אכזרי הוא - הורג את כולן, אם רחמן הוא - הורג חצים, אם רחמן מלא רחמים הוא - מייסר הגדולים שבהן ביסורין. אף כך, הקדוש ברוך הוא מייסר את יחזקאל כדי למרק עונותיהם של ישראל.</p>
<p>15. B. Shabbat 33b R. Gurion, or some say R. Joseph son of R. Shemaiah said: When there are righteous men in a generation, they are taken for the sins of the generation. Then there are no righteous in a generation, school children are taken for the generation.</p>	<p>15. תלמוד בבלי שבת דף לג:ב דאמר רבי גוריון, ואיתימא רב יוסף ברבי שמעיה: בזמן שהצדיקים בדור - צדיקים נתפסים על הדור, אין צדיקים בדור - תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור</p>

III. Randomness of Evil

<p>16. B. Bava Kamma 60a R. Joseph learnt: What is the meaning of the verse, And none of you shall go out at the door of his house until the morning? Once permission has been granted to the Destroyer, he does not distinguish between righteous and wicked. Moreover, he even begins with the righteous at the very outset, as it says: And I will cut off from thee the righteous and the wicked. R. Joseph wept at this, saying: So much are they compared to nothing! But Abaye [consoling him,] said: This is for their advantage, as it is written, That the righteous is taken away from the evil to come.</p>	<p>16. תלמוד בבלי בבא קמא דף ס: א תאני רב יוסף, מאי דכתיב: + שמות י"ב+ ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר? כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים; ולא עוד, אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה, שנאמר: + יחזקאל כ"א+ והכרתי ממך צדיק ורשע. בכי רב יוסף, כולי האי נמי לאין דומין! אי"ל אביי: טיבותא הוא לגבייהו, דכתיב: + ישעיהו נ"ז+ כי מפני הרעה נאסף הצדיק</p>
<p>17. B. Haggiga 4b-5a Is there anyone who passes away before his time? Yes – as in the story by R. Bibi Bar Abaye who would visit the angel of death. Once, the angel of death said to his messenger, "Go bring me Miriam the hairdresser." The messenger went and returned with Miriam the children's nurse. The angel of death said to his messenger, "I told you Miriam the hairdresser!" The messenger replied, "If so, I will take her back." "Since you brought her, let her be added." [The angel asked his messenger], "But how were you able to get her?" [He answered], "She was holding a shovel in her hand, and was heating and raking the oven. She put it on her foot and burnt herself. Since her luck was impaired, I brought her."</p>	<p>17. תלמוד בבלי חגיגה דף ז: ה. מי איכא דאזיל בלא זמניה? - אין, כי הא דרב ביבי בר אבבי הוה שכיח גביה מלאך המות. אמר ליה לשלוחיה: זיל אייתי לי מרים מגדלא שיער נשייא. אזל אייתי ליה מרים מגדלא דרדקי. אמר ליה: אנא מרים מגדלא שיער נשייא אמרי לך! - אמר ליה: אי הכי אהדרה! - אמר ליה: הואיל ואייתיתיה - ליהוי למניינא. אלא היכי יכלת לה? הות נקיטא מתארא בידה, והות קא שגרא ומחריא תנורא. שקלתא ואנחתא אגבה דכרעה, קדחא ואיתרע מזלה, ואייתיתיה.</p>
<p>18. B. Moed Katan 28a Rava said: [Length of] life, children and sustenance depend not on merit but [rather on] mazzal. For [take] Rabbah and R. Hisda. Both were saintly Rabbis; one master prayed for rain and it came, the other master prayed for rain and it came. R. Hisda lived to the age of ninety-two, Rabbah [only] lived to the age of forty. In R. Hisda's house there were held sixty marriage feasts, at Rabbah's house there were sixty bereavements. At R. Hisda's house there was the purest wheaten bread for dogs, and it went to waste; at Rabbah's house there was barley bread for human beings and that not to be had.</p>	<p>18. תלמוד בבלי מועד קטן דף כח: א אמר רבא: חיי, בני ומזוני, לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא. דהא רבה ורב חסדא תרווייהו רבנן צדיקי הוו, מר מצלי ואתי מיטרא, ומר מצלי ואתי מיטרא. רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין - רבה חיה ארבעין, בי רב חסדא - שיתין הלולי, בי רבה - שיתין תיכלי. בי רב חסדא - סמידא לכלבי ולא מתבעי, בי רבה - נהמא דשערי לאינשי, ולא משתכח.</p>

IV. Suggested Responses

<p>19. B. Berachot 60b And so it was taught in the name of R. Akiva: A person should always accustom himself to say, "whatever the merciful one does, it is for good." Once R. Akiva was walking on a road. He came to a certain place and requested a room in an inn, but no one would give him lodging. He said, "whatever the merciful one does, is for good." He went and stayed in an open field. He had with him a rooster, a donkey, and a lamp. The wind extinguished the lamp, a cat ate the rooster, and a lion ate the donkey. He said, "whatever the merciful one does, is for good." That night, a band of robbers came to the town and took the inhabitants as captives. He said to them, "Did I not tell you 'whatever the Holy One blessed be He does is for good?'"</p>	<p>19. תלמוד בבלי ברכות דף ס: ב וכן תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד. כי הא, דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא, מטא לההיא מתא, בעא אושפיזא לא יהבי ליה. אמר: כל דעביד רחמנא לטב. אזל ובת בדברא, והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא. אתא זיקא כבייה לשרגא, אתא שונרא אכליה לתרנגולא, אתא אריה אכלא לחמרא. אמר: כל דעביד רחמנא לטב. ביה בליליא אתא גייסא, שבייה למתא. אמר להו: לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה!</p>
---	--

<p>20. B. Berachot 5a Raba (some say, R. Hisda) says: If a man sees that painful sufferings visit him, let him examine his conduct. For it is said: Let us search and try our ways, and return unto the Lord. If he examines and finds nothing [objectionable], let him attribute it to the neglect of the study of the Torah. For it is said: Happy is the man whom Thou chastenest, O Lord, and teachest out of Thy law. If he did attribute it [thus], and still did not find [this to be the cause], let him be sure that these are chastenings of love. For it is said: For whom the Lord loveth He correcteth.</p>	<p>20. תלמוד בבלי ברכות דף ה:א אמר רבא ואיתימא רב חסדא : אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפשפש במעשיו, שנאמר +איכה ג'+ נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד ה'; פשפש ולא מצא - יתלה בבטול תורה, שנאמר : +תהלים צ"ד+ אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ואם תלה ולא מצא - בידוע שיסורין של אהבה הם, שנאמר : +משלי ג'+ כי את אשר יאהב ה' יוכיח.</p>
--	---

V. Limits of Orthodox Theology – Dogmatic Imposition

A. Imposing on the Divine

<p>21. B. Kiddushin 39b For it was taught: R. Jacob said: There is not a single precept in the Torah whose reward is [stated] at its side which is not dependent on the resurrection of the dead. [Thus:] in connection with honoring parents it is written, that thy days may be prolonged, and that it may go well with thee. In reference to the dismissal of the nest it is written, that it may be well with thee, and that thou mayest prolong thy days. Now, if one's father said to him, 'Ascend to the loft and bring me young birds,' and he ascends to the loft, dismisses the dam and takes the young, and on his return falls and is killed — where is this man's happiness and where is this man's prolonging of days? But 'in order that it may be well with thee', means on the day that is wholly good; and 'in order that thy days may be long', on the day that is wholly long...</p> <p>R. Joseph said: Had Aher interpreted this verse as R. Jacob, his daughter's son, he would not have sinned. Now, what happened with Aher? Some say, he saw something of this nature. Others say, he saw the tongue of Huzpith the Interpreter dragged along by a swine. 'The mouth that uttered pearls licks the dust!' he exclaimed. [Thereupon] he went forth and sinned.</p>	<p>21. תלמוד בבלי קידושין דף לט:ב רבי יעקב היא, דאמר : שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ; דתניא, רבי יעקב אומר : אין לך כל מצוה ומצוה שכתובה בתורה שמתן שכרה בצדה, שאין תחיית המתים תלויה בה ; בכיבוד אב ואם כתיב : +דברים ה'+ למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך, בשילוח הקן כתיב : +דברים כב'+ למען ייטב לך והארכת ימים, הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות, ועלה לבירה ושלח את האם ונטל את הבנים, ובחזירתו נפל ומת, היכן טובת ימיו של זה? והיכן אריכות ימיו של זה? אלא, למען ייטב לך - לעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימך - לעולם שכולו ארוך.</p> <p>אמר רב יוסף : אילמלי דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה, לא חטא. ואחר מאי הוא? איכא דאמרי : כי האי גוונא חזא ; ואיכא דאמרי : לישנא דחוצפית המתורגמן חזא דהוה גריר ליה דבר אחר, אמר : פה שהפיק מרגליות ילחך עפר? נפק חטא.</p>
<p>22a. Shemot 20:11 Honor your father and mother so that your days will be lengthened <u>on the land which the LORD your GOD has given to you.</u></p> <p>22b. Devarim 5:15 Honor your father and mother as the LORD your GOD has commanded you, so that you will lengthen your days and so that it will be good for you <u>on the land which the LORD your GOD has given to you.</u></p>	<p>22a. שמות פרק כ : יא כְּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֶאָרְכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְקַוֶּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ :</p> <p>22b. דברים פרק ה : טו כְּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְקַוֶּה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יֶאָרְכוּן יָמֶיךָ וְלְמַעַן יֵיטֵב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְקַוֶּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ :</p>

B. Imposing Theology on Others

<p>23. B. Shabbat 55b An objection is raised: The ministering angels asked the Holy One blessed be He, "Master of the Universe! Why did you impose the penalty of death on man?" He said to them, "I gave him an easy command, and he violated it." The angels replied, "But Moses and Aaron fulfilled the whole Torah [and yet they died]!" The Lord responded, "There is one event to the righteous and to the wicked." (Eccl. 9:2) This follows in accordance with a particular Tanna. For it was also taught: R. Shimon B. Elazar said: Even Moses and Aaron died for their sins, for it is said "Because ye believed not in Me" (Num. 20:12) – had you believed in me, your time to depart from the world would not have come.</p> <p>Another objection is raised: Four died through the serpent's machinations: Benjamin the son of Jacob, Amram the father of Moses, Jesse the father of David, and Kilav the son of David ... Who is the teacher of this passage? Shall we say that the Tanna who taught about the ministering angels? If so, then Moses and Aaron should also be included! Therefore it must be R. Shimon Ben Elazar which proves that there is death without sin and there is suffering without iniquity. The refutation of R. Ammi is indeed a refutation.</p>	<p>23. תלמוד בבלי שבת דף נה:ב מיתבי; אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון? אמר להם: מצוה קלה צויתיו ועבר עליה. אמרו לו: והלא משה ואהרן שקיימו כל התורה כולה ומתו! אמר להם: +קהלת ט+ מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב וגוי! - הוא דאמר - כי האי תנא, דתניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף משה ואהרן בחטאם מתו, שנאמר +במדבר כ+ יען לא האמנתם בי הא האמנתם בי - עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם. מיתבי: ארבעה מתו בעטיו של נחש, ואלו הן: בנימין בן יעקב, ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד. וכולהו גמרא, לבר מישי אבי דוד דמפרש ביה קרא, דכתיב +שמואל ב' יז+ ואת עמשא שם אבשלום תחת יואב (שר) +מסורת הש"ס: [על] +הצבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב וכי בת נחש הוא? והלא בת ישי הוא! דכתיב +דברי הימים א' ב+ ואחיותיהן צרויה ואביגיל! אלא: בת מי שמת בעטיו של נחש. מני? אילימא תנא דמלאכי השרת - והא איכא משה ואהרן, אלא לאו: רבי שמעון בן אלעזר היא, ושמע מינה: יש מיתה בלא חטא, ויש יסורין בלא עון, ותיובתא דרב אמר - תיובתא.</p>
<p>24. Iyov 42:7 After the LORD had said these things to Job, he said to Eliphaz the Temanite, "I am angry with you and your two friends, <u>because you have not spoken of me what is right</u>, as my servant Job has.</p>	<p>24. איוב פרק מב:ז וַיְהִי אַחֲרֵי דְבַר יְקֹנָק אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וְיֵאמֶר יְקֹנָק אֶל אֱלִיפָז הַתִּימְנִי חָרָה אַפִּי בְךָ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֱלֹהֵי נִכְוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב:</p>
<p>25. M. Avot 4:18 Rabbi Shimon ben Elazar used to say: Do not appease your fellow in the time of his anger, nor comfort him while his dead lies before him. Do not question him in the time of his vow. Do not try to see him in the time of his disgrace</p>	<p>25. משנה מסכת אבות פרק ד משנה יח רבי שמעון בן אלעזר אומר אל תרצה את חבריך בשעת כעסו ואל תנחמנו בשעה שמתו מוטל לפניו ואל תשאל לו בשעת נדרו ואל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו:</p>